

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۱۲ هـ (۲۶ جمادی الاولی ۱۳۵۲)

فهرست مذاکرات

۱ (تصویب صورت مجلس)	۱ (طرح و تحویب لایحه تعریف منجاوز)
۲ (معرفی هیئت وزراء و تقدیم پرگرام)	۵ (شور اول لایحه دیوان شکوی)
۳ (شور و تصویب پرگرام هیئت دولت)	۶ (مرقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

(مجلس يك ساعت و ربع قبل از ظهر برباست آقای دادگر تشکیل گردید)

صورت مجلس پنجشنبه ۲۳ شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رأیس - در صورت مجلس نظری نیست (گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد - آقای رئیس الوزراء فرمایشی دارند ؟

۲ - معرفی هیئت وزراء و تقدیم پرگرام

رئیس الوزراء (آقای فروغی) - بر حسب اراده مقدس اعلی حضرت اقدس شاهنشاهی شرافت تشکیل هیئت وزراء و مأموریت معرفی آن به مجلس شورای ملی به بنده محول شد بنا بر این اقتضای دارم هیئت وزراء را بطریق ذیل بمجلس عظم شورای ملی معرفی کنم وزارت جنگ با آقای احمد ، وزارت عالییه با آقای داور ، وزارت طرق

با آقای منصور ، وزارت داخله با آقای چم ، وزارت عدلیه با آقای صدر ، وزارت پست و تلگراف با آقای دولتشاهی ریاست اداره کل صناعت و فلاحات با آقای بیات ، ریاست اداره کل تجارت آقای بهمن در نظر از اعضاء هیئت دولت هم هستند که معرفی میکنم حضور آقایان که الان اینجا حاضر نیستند باقی آقایان که معرفی کردم همه حاضرند وزیر امور خارجه آقای کاظمی است که احضار شده اند و عنقریب به مجلس شورای ملی حاضر خواهند شد و کفالت وزارت معارف با آقای میرزا علی اصغر خان حکمت است که ایشان هم چون حاضر نیستند احضار شده اند و عنقریب

عین مذاکرات مشروح سی و چهارمین جلسه از دوره نهم تفتیشیه (مطابق قانون ۱۴ آذر ماه ۱۳۰۱)

دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده

غائبین بی اجازه - آقایان : انور - تملازی - اسکندری - امیر ابراهیمی - شیرازی - اروپا کبچرو - عراقی طباطبائی و بیلی - محمود نجفی - امیر تیمور - طباطبائی روجردی - یونس آقا و هاب زاده - چایچی - کورس - مدلل دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : رحمانا - اسدی - مؤمنفواهی - مرتضی خان بیات - انجمنی - اسفندیاری - دکتر ادهم شریعتزاده - مسعودی - دکتر سیدی - پودسوتیب

خواهند رسید و به مجلس حاضر خواهند شد (صحیح است) مختصری هم در باب پرگرام هیئت دولت عرض کرده ام که تقدیم میکنم.

(شرح ذیل قرائت شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی

خواطر آقایان محترم مستحضر است که در موقع افتتاح دوره پنجم تقنینیه اعلیٰحضرت اقدس شاهنشاهی اراده و منظورات مقدس خود را نسبت به روش و سیاست دولت در این دوره در ضمن نطاق افتتاحیه ابراز فرمودند و دولت وقت هم بر طبق اصول مذکوره در بیانات ملوکانه پرگرام عملی خود را تنظیم و به مجلس شورای ملی تقدیم نموده و مورد تصویب نمایندگان محترم واقع گردیده است نظر باینکه هیئت عالی که امروز به مجلس شورای ملی معرفی میشوند تعقیب همان بیانات عالی و اجرای پرگرام مهیوب را وظیفه خود میدانند پرگرام جدیدی پیشنهاد مجلس شورای ملی ننموده و از نمایندگان محترم متونی هستند با تصدیق ثانوی آن پرگرام اعتماد خود را نسبت به هیئت دولت ابراز فرمایند.

۳- فور و تصویب پرگرام هیئت دولت

رئیس - عادتاً این پرگرام طبع و توزیع میشد و در جلسه بعد مطرح میشد ولی فعلاً تحصیل حاصل است قبلاً پرگرام طبع و توزیع شده و تمام آقایان استحضار دارند (صحیح است) اگر اجازه میفرمایید فعلاً مطرح باشد (صحیح است) آقای مؤید احدی

مؤید احمدی - چون هیئت دولت جدید تقریباً همان پرگرام هیئت دولت سابق را پرگرام خود قرار داده اند از این جهت تصور میکنم در اطراف آن بحثی نباشد فقط بنده يك نکته را در نظر گرفته تذکر بدم و آن این است که در بیانات اعلیٰحضرت ملوکانه که در وقت افتتاح مجلس فرمودند و طبع و توزیع شد و هم مطلع شدیم پرگرام دولت هم نظر بود بهمان بیانات ملوکانه لکن يك نکته هم در فرمایشات اعلیٰحضرت همایونی بود و هم در پرگرام

دولت بود و هیئت دولت جدید در نظر بگیرند که انشاءالله يك اقدام اساسی برای صحنه مملکت و اوله کنی شهر طهران بکنند.

رئیس آقایان - در جواب نماینده محترم و بیاناتی که فرمودند بنده محتاج نیستم که شرح و تفصیل زیادی بدم اهمیت صحبه را همانطور که ایشان در نظر دارند اهمیتان بدمم که یکی از مهمترین و اولین نکاتی است که نظر مبارک اعلیٰحضرت همایونی متوجه او است و مکرر هم بنصدهان امور تذکر داده اند این مسئله را و علاقه خودشان را ابراز فرموده اند در این باب و هیچ جای شبهه نیست که یکی از اولین وظایف هیئت دولت سابق بوده است و این هیئتی که امروز معین شد میتواند اهمیتان بدهند که این مسئله را کاملاً در نظر دارند و امیدوارند که بتوانند در اسرع اوقات بکنند این مسئله صحبه را که واقعاً حیات مردم است و قدم بر هر چیز است مورد توجه قرار بدهند و منظورات ملوکانه که کاملاً مطابق بیانات مجلس شورای ملی است و موقع اجرا بگذارند بنابراین همیشه بطور اختصار عرض میکنم که آقایان معائن باشند که این مسئله را با یکی از اولین وظائف خودمان میدانیم و کاملاً با اهمیت او توجه داریم و توفیق بخواهیم با اجرای بیانات مقدسه موفق بشویم.

رئیس - آقای رحمتا

رحمتا - اگر چه در موضوع این پرگرام بحث و مذاکره مفصلی لازم نیست زیرا پرگرامی است که از طرف همین مجلس تصویب رسیده و موادی هم از آن تغییری نکرده با يك مقتضیات جدیدی پیدا نشده است که مواد جدیدی ایجاد کند از طرف دیگر خصوصاً آقای رئیس الوزرا و عده از آقایان وزراء که در کابینه قبل و طرف اعتماد مجلس هم بودند بنا بر این يك مذاکرات مفصلی ایجاد نمیکند در پرگرام فقط چیزی که میخواهم عرض کنم این است که تنها مورد و تنها وقتی که میشود مجلس با دولت در يك تبادل نظر و يك توافق نظر و شوروی قرار بگیرد در مسائل کلی و از فکر هم مسبوق بشوند تنها مواقعی است که پرگرام

مطرح میشود و اینجی که مطرح میشود البته جنبه اختصاصی همان را دارد و در همان مورد خودش میشود صحبت کرد ولی در پرگرام البته نظریات کلی تر و اساسی تر را پیش و صحبت کرد و در این مورد البته وقتی که هیئت دولت از نظریات و کلیات مسبوق میشوند و نمایندگان به نظریات دولت سابقه پیدا میکنند تسریع میکنند در کارها بنده در موضوعی صحبه میخواستم عرض بکنم و حقیقتاً خیال میکنم تمام اشخاص علاقه مند بآن مسئله متوجه هستند مسئله معارف است مسئله معارف البته بنده در خود این کلمه زیاد نمیخواهم صحبت بکنم و خیلی راجع باین کلمه بحث کنیم ولی بیشتر بنده متوجه هستم به معنی حقیقی این موضوع معارف از نقطه نظر تاسیسات مدرسه و از نظر طرز تربیت برای اینکه چیزی که امروز در درجه اول ما باید متوجه آن بشویم در درجه اول همین است که افرادی را تربیت کنیم که همانطور که در این سیزده چهارده ساله حقیقتاً يك اقدامات اساسی در عمران و آبادی و در مؤسسات اقتصادی و در فلاحات بعمل آمده يك قدم اساسی تری باید در معارف برداشته شود برای اینکه این اساس کار است طرز فکر طرز زندگی و تربیت افراد و تهیه کردن مردمان لایق برای فردای این مملکت همان مملکتی را که اعلیٰحضرت همایونی چه در قسمتهای اقتصادی و چه در قسمتهای دیگر ترقی داده اند معارف از نقطه نظر تاسیسات مدرسه در تمام این قسمتها قابل ملاحظه است از نقطه نظر تاسیس مدارس ابتدایی و توسعه این موضوع و اینکه تنها مدرسه برای يك طبقه مخصوص نباشد و برای همه باشد و برای اشخاصی که مستطیع هم نیستند باشد این يك موضوع بسیار اساسی است در قسمت مدارس بکمر تکیه این است که ما بگوییم مدارس ابتدایی درست بشود ولی البته مدارس ابتدایی محدودی خیر این نباید باشد مدارس ابتدایی باید عمومیت داشته باشد و برای همه جا باشد بنده هر چقدر به قسمت تعلیمات عالی بپردازیم و جدیدیت بکنیم البته مفید است ولی قسمت تعلیمات ابتدایی خیلی اهمیتش بیشتر است بنده خواستم این موضوع را که هیئت دولت خیلی اهمیت داده اند بیشتر اهمیت بدهند و بنده خواستم

فقط تذکری بدمم و البته این شخصی را هم که انتخاب کرده اند اتفاقاً بنده ایشان را میشناسم و شخص بسیار لایق و محصل خوبی بوده اند و در این اواخر هم تحصیلات خودشان را کامل کرده اند و تقریباً آن تر خودشان را هم تهیه کرده اند و اساساً در معارف هم خدمت کرده اند بنده سابقه فکری با ایشان دارم ولی میخواستم تذکر بدمم با آقایان که برای وزارت معارف و برای مردمانی که فردای این مملکت را باید تشکیل بدهند يك فکری فکر بیشتری و عمیق تری بشود.

وزیر مالیه (آقای داور) بطوری که ما بنده محترم فرمودند البته در موقع طرح هر گرام میشود مسائل کلی را طرح کرد و بحث کرد و خبیل هم بایستی بنده تشکر بکنم از این تذکری که راجع به معارف فرمودند برای اینکه که تصور نمیکند محتاج به هیچگونه بحث و مذاکره و حرفی باشد که معارف از هر چیزی بهتر است و وقتی که حساب کنیم می بینیم آن قدم اول است برای اینکه آدم باید ساخت و باید اشخاصی تربیت کند تا اینکه بتوانند در جامعه منظم زندگانی بکنند و لیاقت این را داشته باشد که در جامعه بطور منظم خودش را اداره بکند و بدبختی ها از اینجا ناشی میشود که يك اشخاصی ساخته اند که در يك جامعه منظمی زندگانی مرتب کنند و از راه لیاقت پیش بروند آنوقت هم خودش دچار زحمت است و هم دیگران همینطور در ادارات وقتی که کارها بيك مشکلاتی بر می خورد از کجا ناشی میشود از اینجا که این از برای کاری که باور سپرده شده است ساخته شده است از این جهت يك چیزی است که همه بآن ایمان داریم و همین هم که در تحت توجهات عالی که میدادید تا بحال شده است در این اواخر از حیث کلمی که دولت میبایستی بکند یعنی پولی که خرج میکند و اعتباری که میدهد آن هم در این چند سال اخیر خیلی زیاد شده است مخارجی که امروز برای معارف میشود ملاحظه کنید با چند سال قبل خواهید دید که يك قدمی بلندی برداشته شده است صحبت همیشه در این نیست که

بگویی بدمم بود بنده يك ناسفی پیدا کرده بودم و آن این بود که شنیدم آقای داور از عدلیه خراج میشوند لکن بعد دو خوشوقتی جبران کرد این ناسف بنده را یکی اینکه مقام مقام ایشان آقای صدر الاشراف شدند که طرف الطمینان همه هستند و امیدواری کامل است که همان رویه رضایت بخش آقای داور بطور خوب تعقیب خواهد شد و یکی هم انتصاب خود آقای داور به مقام وزارت مالیه است (صحیح است) که بنده امیدوارم ایشان همان رویه را که در عدلیه پیش گرفته بودند برای مالیه هم پیش بگیرند بطوریکه تمام قسمت های امور مالی مملکت تابع قواعد هرگز باشند و يك صورت هم تری بدهند و آن مطالبی را که اول عرض کردم مورد توجه قرار بدهند که مالیه مملکت باید از جایه افراد استفاده کند خزانه مملکت ما سر چشمه و منبع و محل ناسپس عبادت از عبادات افراد است و اگر آن منبع نباشد برایشان پیشرفت نخواهد شد پس با این امیدواری بنده خیلی هم تشکر میکنم که هم انتصاب ایشان و هم انتخاب مقام مقامشان طوری است که همه را به آینه امیدوار میکند یکی از مسائلی که در هر گرام دولت در ابتدای مجلس مذاکره بود راجع به قسمت خالصجات و فروش اراضی خالصه با افراد بود ولی در این زمینه در این مدت عملیاتی نشده است و یکی از مسائلی که وزارت مالیه را همیشه در اشکال داشته است و برای ما مأمورین وسیله تجاوزه و تمددی بوده است همین مسئله خالصه بوده است که یکی از مسائلی است که آقای وزیر مالیه (بطور خلاصه عرض میکنم میخواهم تصدیق بدمم) باید مورد توجهشان قرار بدهند که زحمت خودشان و زحمت مردم را از بین بردارند اگر انشاء الله این چیزها را همینطور که عرض شد مورد توجه قرار دادند و با همان نظری که در وزارت عدلیه شروع بکار کردند و روز بروز در تکمیل آن اقدام می کردند در وزارت مالیه هم همین عمل را تعقیب بفرمایند امیدواری کامل داریم که موفقیت برای ایشان حاصل خواهد شد.

وزیر مالیه - بنده اینجا هم از معارفم که اول از آخر شروع کنم یعنی تشکر بکنم در آن آئین که راجع به بخش بنده و آقای وزیر عدلیه قبل مذاکره کردند در راجع به تذکر اجالی که در موضوع بود چه عمومی و مالیه مملکت فرمودند البته همه ادارات ما محتاج با اصلاح است و ما در يك دوره تحول هستیم و طبیعتی است که در هر جا يك فقههائی است ممکن است در مالیه هم باشد ولی چون هنوز وارد در کار نیست مسلم است نمیتوانم بی اطلاع اظهار عقیده قطعی کنم ولی با منتهای مراقبت سعی خواهد شد اگر نواقصی باشد رفع شود ولی برای اینکه هیچگونه سوء تفاهمی هم نشود آقایان باید بدانند که طرز کارهای مالیه غیر از طرز کار عدلیه است و بنده اینجا عرض میکنم که تمام اعضاء مالیه در تمام نقاط مملکت منتهمی درجه الطمینان را میتوانند داشته باشند که اگر بنشیند کارشان را بترتیب بکنند هیچگونه نزلتی از برایشان نخواهد بود و اما راجع به مطالب قسمت اول البته خیال میکنم که منتهمی درجه علاقه نمایند محترم با وضع اقتصادی بوده که ایشان را وادار بيك بیانی کرد که آن بیان را بنده با اطلاعی که قطعاً ایشان امروز از اوضاع مملکت دارند با اطلاعی که قطعاً ایشان از ارتباط اوضاع اقتصادی دنیا و ممالک مختلفه دارند انتظار داشتیم و تصور نمیکردم که ایشان مثل بکنفر کسی که اطلاع نداشته باشد از اوضاع دنیا خیال کنند تصور بفرمایند که ممکن است در تمام دنیا طوفان اقتصادی بحران اقتصادی بمنتهمی درجه شدت رسیده باشد بطوریکه در جرالد آئین را می بینید عکس گرفته هائی را که پلیس با سر نیزه آنها را میزند می بینید و آنوقت يك بیانی بفرمایند که آنکسی که هیچ اطلاعی از اوضاع دنیا ندارد خیال بکند که ما در اینجا در يك اوضاع اقتصادی بدی هستیم که روز بروز چیزها کراژ میشود و ضمیات بدتر میشود و کسی بفکر ما نیست اینرا البته ایشان قصد نداشته اند (فهمی - صحیح است) ولی قصد اشخاص البته مؤثر در امور نیست باید تأثیر آنکاه کرد در بدان که چیست و فقی که ایشان میفرمایند اوضاع اقتصادی روز بروز

بدر است اجناس روز بروز گران شده عایدی روز بروز کمتر است اشخاصی که میدانند بشنوند خیال میکنند هیچکس نیست که بفکر این باشد که این اوضاع را بهتر کند اطلاع ندارند ممکن نیست اصول امروزه دنیا اجازه نمیدهد که تمام دنیا در آتش بحران بسوزد و یک مملکت دیگر بکلی فارغ البال بنهیند و آب خنک بخورد نمیشود و بنده خیال میکنم که اگر اقداماتی که در این سنوات اخیر شده است تا آن اندازه که ممکن بود و ممکن است ما را حفظ نکرده بود این طوفان بیک شدت فوق العاده در این مملکت میآمد و آنوقت آقای فقیهی و بنده معلوم نبود چه میکنیم و چه میگوییم ولی خوشبختانه تمام اینها طرف توجه بوده است اقدام شده است ولی زمانت میخواهد وقتی شما میخواهید یک مملکتی که تمام احتیاجات خودش را غیر از محصولات اولیه و مواد اولیه از خارج وارد میکند این مملکت را بر گردانید اولاً یک چیزهایی که در درجه اول است از حیث احتیاجات اینها را خودش تهیه کند تا بتواند از او استفاده کند و برای مردمش کار پیدا کند این یک مدتی زمان میخواهد نمی شود بیک کلاه و با یک حرکت اراده بتواند تمام مملکت را کاری بکند که دارای کارخانه شود و آن مواد اولیه را ببرد در کارخانجات و تبدیل بمصنوعات بکند و ارزان هم بفروشد و کار هم پیدا شود و همه بتوانند با کمال راحتی زندگانی کنند این نمیشود این زمان میخواهد و بعلاوه مخصوصاً طرز فکر مردم عوض کردنش خودش زمان می خواهد و ممکن نیست تا آن طرز فکر عوض نشود اقتصادیات خوب بشود امروز آقای من دانید در دنیای فعلی مجال است که افراد بتوانند کارهای بزرگ اقتصادی بکنند کارهای بزرگ اقتصادی نتیجتاً مجموع سرمایه های کوچک افراد خیلی خیلی زیاد است باید اینطور بشود شرکتها تشکیل بشود تا وقتیکه کار پیش برود همین فدهالی که بر داشته شده است جزء اعظمش را دولت کرده افراد باین خیال بنگارند اند اگر هم اقدامه اند ولی آنطور که باید توانسته اند

(نمی خواهم حق ناشناسی بکنم) کرده اند ولی نتوانسته اند برای اینکه اصول را رعایت نکرده اند برای اینکه سرمایه را اول احداث نکرده اند آنطور که لازم است . کارخانه را آورده اند مخارج جاری را ندارند حالا از این قبیل یکی و دو تا و ده تا نیست حالا چرا برای اینکه اینها عادت نکرده اند بکارهای جمعی با اینکه سعی کرده اند در این چند سال اخیر از حیث قانون شرکتها مجازاتی که لازم بود هر جا که لازم بود هر جا که بود نودتیم هر جا که لازم بود شدید تر کردیم برای اینکه اطباء بنان باشد و بعداً اگر کسی تقابل کرد دولت اینجا حاضر است و بیکرد آنجنسی را که برخلاف ترتیب عمل کرده است مجازات میکند ولی هنوز آنطور که باید ابتکار بچربان بیفتاده است پس باید بکفوری هم چربان فکر مردم عوض بشود آنوقت شما میخواهید که در یکسال و دو سال دولت موافق بشود طرز فکر مردم را عوض کند و تا آنکه مردم عوض نشود و مردم نیابند یک شرکتهای بزرگ تشکیل ندهند و شرکتهای بزرگ کارهای بزرگ نکنند این نمیشود بنا بر این بنده همتقدم میخواستم عرض کنم مشکلات کار این است ولی با وجود این حال امید داریم که دولت بآن اندازه که عملی است بآن اندازه سعی بکند و اقدام بکند و مذاکرات آقای وینتی که در باطن داشتند عملی بشود .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - کافی است ؟ (گفته شد - بلی) آقای احتشام زاده آقای اعتبار آقای ملک مدنی و چند نفر دیگر تقاضا کرده اند که در پروگرام رأی باورده گرفته شود .

دکتر طاهری - همیشه معمول اینطور بود .

رئیس - پیشنهاد فرمالت میشود .

پیشنهاد می کنیم نسبت به پروگرام دولت باورده رأی گرفته شود

رئیس - باین پروگرام رأی داده شده است . در پروگرام جدیدی که آقای رئیس الوزراء دادند تکرار رأی است و حالا ما به متعلق اینکه بدولت جدید رأی اعتماد داده باشیم

رأی جدید میگیریم بنا بر این رأی بورده گرفته میشود عده حاضر در موقع اعلام رأی ۱۱۵ نفر

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۱۱۴ و رفته سفید بود)

رئیس - در شماره عده اشخاصی شده بود عده حاضر ۱۱۴ نفر بود ما رأی معتنع نداریم بیک نفر بنده هستم که عاده رأی نمیدهم بنا بر این پروگرام مثبت دولت باخلاق آراء تصویب شد ۱۴

رئیس الوزراء - بنده از این حسن توجه آقایان محترم کمال تشکر دارم امیدوارم که موفق بشویم موافق باه نظورات همه آقایان این هیئت دولت همانطور که مذاکره شد بتواند خدمت کند و میخواستم از آقایان استدعا کنم اقدامی بفرمایند یک لایحه که قبلاً بنده در موقع وزارت خارجه خردم که پیشنهاد کرده بودم بمجلس شورای ملی یک شوروش هم شده بود و آن لایحه تعریف متجاوز است امروز آنرا تصویب بفرمایند (صحیح است) .

۴ - شورائانی و تصویب لایحه قرارداد تعریف متجاوز]

رئیس - خبر کمیسیون امور خارجه راجع بشور فانی تعریف متجاوز .

کمیسیون خارجه در جلسه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۱۲ شور فانی لایحه نمره ۱۷۲۳۵ دولت را مطرح و کافی السابق خبر اولیه را قایلید مینماید .

رئیس - عین ماده واحده پیشنهادی دولت .

ماده واحده - مجلس شورای ملی فرار داد تعریف تجاوز را که مشتمل بر پنج ماده میباشد با تصام ضمیمه ماده

۲ و پروتکل امضاء که در تاریخ ۳ ژوئیه ۱۹۳۳ مطابق ۱۲ بهر ۱۳۱۲ در لندن بین دولت شاهنشاهی و دول افغانستان و اسفولی و ترکیه و رومانی و اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی و لهستان و لتوانی منعقد گردیده تصویب و بدولت اجازه میدهد سند تصویب آنرا بدولت اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی تسلیم نماید .

رئیس - ماده واحده مطرح است اشکالی نیست ؟ اعتراضی فرسیده است . آقایانی که با ماده واحده موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد .

رئیس - آقای وزیر مالیه در اوراق کدام یکی را ترجیح میدهید ؟

۵ - شور لایحه دیوان شکوی

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم اگر آقایان اجازه بفرمایند آن لایحه وزارت عدلیه که آقای وزیر عدلیه هم آن را تأیید میکنند راجع به دیوان شکوی مطرح بشود .

خبر کمیسیون :

کمیسیون قوانین عدلیه لایحه نمره ۱۵۸۱۱ وزارت عدلیه راجع بطرز رسیدگی بشکایات اشخاص از قضات و مأمورین وزارت عدلیه و طرز تشکیل دیوان شکوی را مطرح و مورد مذاکره قرار داده با توضیحاتی که آقای وزیر عدلیه بیان نمودند کمیسیون با اساس لایحه پیشنهادی موافقت و با جزئی اصلاحی شور اول آنرا خاتمه و اینک برای تصویب مجلس مقدس شورای ملی خبر آنرا تقدیم میدارد ماده اول - در موارد ذیل می توان از قضات صاحب منصبان

- ۱۴ اسامی رأی دهندگان - آقایان : بیات - هراز - مصف - قزوینی - کاشف - حاج محمد رضا بهبهانی - نواب بردی - افتخار طهرانی - دکتر احتشام - یوز سرتیب - طباطبائی دیا - دکتر بهرامی - محسن خان قراگزلو - مؤید قوامی - میرزا محمد خان وکیل - اورنگ مؤید احمدی - سید کاظم زودی - دکتر قزل ایغ - علوی سبزواری - دکتر ملک زاده - خواجوی - حاج میرزا حسین خان طلمی - مرآت اسفندیاری حاج میرزا حسن استنباری - دیر سهرابی - آقائی - لغواتی - طهرانی - کلزونی - بنگداری - هزار جریبی - دریانی - هدایت افشار - بختیار - دبستانی - آهر - دکتر ضیاء - اعظم زنگنه - نوخت - شامرووی - دکتر شیخ - استانی - غیر فرزند - حاج غلامحسین ملک دکتر لقمان - حسنعلی میرزا دولتشاهی - اعتبار - محبت - میرزا موسی خان مرآت - نیک پور - لاریجانی - جرجانی - امدی - دکتر سید حسرابخان ساکینیان - دادور - هلمی - نوبت - محلوچی - مفتی - سلطان شیخ الاسلامی - پناهی - شریفی - مولوی - مولودی خراسانی میرزائی - حاج تقی و هابزاده - نجات الاسلامی - انصاری - حبیبی - امیر حسین بختیاری - میرزا انیس - طالب خان - محسن اقا مهدوی نامری - صفاری - کیخسرو شامرخ - روحی - فتوحی - مصمم سنگ - فقیهی - فرشی - میرزا علیخان وکیل - کلزونیان - پارسا دکتر طاهری - عراقی - حیدری - دکتر امیر اعلم - مصدق جهانشاهی - بیات ماکو - بهبهانی - مزدقی - وهبری - محمد ضیائی احتشام زاده - دکتر ادم - اقا رضا مهدوی - ایزدی - دهستانی - ازگانی - مقدم - وهتا - آصف - ملک مدنی - جیشدی - ملک زاده آقای دکتر سنگ - احمد - حمزه تنش

ادارات مدعی عمومی، مأمورین صلح و مأمورین دیگر دولت که هست نمایندگی مدعی العموم عمل کرده اند عرض حال شکوی داده قاضی جبران خسارت کرد:

۱ - دهر مورد که عمداً فرار یا حکمی برخلاف قانون بناحق صادر شده و یا عمل دیگر بناحق برخلاف قانون عمداً شده باشد

۲ - در مورد هر تخلفی که قانون صریحاً متخلف را جبران خسارت ملزم میکند.

۳ - در مورد استکفاف از احقاق حق و یا تأخیر در انجام وظیفه.

نیمه ۱ - اگر مشتکی عنه مدعی باشد که در صدور قرار یا حکم یا در عمل بناحق اشتباه یا غفلت کرده و چنین اشتباه یا غفلتی را از او نتوان پاور کرد عمل مشتکی عنه عمد محسوب می شود.

نیمه ۲ - عدم صدور حکم یا فرار به پناه سکوت یا تقصیر یا تناقض قوانین و بطور کلی بلاتکلیف گذاردن قاضاهای که از طرف اصحاب دعوی می شود استکفاف از احقاق حق است.

ماده دوم - مدت مرور زمان سه سال است مگر در صورتی که عمل موضوع شکوی جرم باشد که در آن حال مرور زمان حقوقی ده سال خواهد بود

ماده سوم - عرض حال شکوی بدو در هیتی که تحت ریاست وزیر عدلیه تشکیل می شود و مرکب است از رئیس اداره کل تهیه قوانین - مدعی العموم دیوان عالی نیز - رئیس محکمه انتظامی و مقدم ترین رئیس شعبه تمیز از حیث سابقه خدمت در دیوان نیز مورد رسیدگی و قدماتی شده قرار فعلی رد یا قبول آن یا ذکر دلایل صادر میگردد.

پروض حال شکوی باید قبض و دیده مبادل مدعی يك خسارت مورد مطالبه ضمیمه شود - این دیده کمتر از ده رول و بیش از هزار رول نخواهد بود و در صورت وارد نبودن شکایت دیده بفتح دولت ضبط و الا بتاکی منرد میگردد.

سایر مقررات مربوط به تقدیم عرض حال و طرز رسیدگی در هیئت فوق الذکر بموجب نظامنامه های وزارت عدلیه مینویس می شود.

ماده چهارم - رسیدگی ماهیتی به رضحال شکوی در دیوان شکوی بعمل خواهد آمد - دیوان شکوی در موردی که طرف دعوی از اعضاء پاروسای دیوان نیز یا پار که دیوان عالی باشد از هیئت عمومی دیوان نیز باستانی شخص یا اشخاص طرف دعوی تشکیل می شود و در غیر این مورد از پنج نفر قاضی شاغل در مرکز که رتبه آنها از هیئت قضائی کمتر نباشد.

در صورتیکه یکی از اعضاء دیوان شکوی طرف دعوی باشد یکی از مستشاران دیوان نیز به تعیین رؤسای دیوان مزبور بجای آن عضو مین خواهد شد.

ماده پنجم - رسیدگی در دیوان شکوی مطابق اصول محاکمات عادی بعمل خواهد آمد.

از حکم دیوان شکوی می توان نیز داد مگر در موردیکه دیوان مزبور از هیئت عمومی دیوان عالی نیز تشکیل شده باشد رسیدگی نیزی در هیئتی بعمل خواهد آمد

مرکب از رئیس اول و چهار رئیس شعبه دیوان نیز.

ماده ششم - از تاریخ ابلاغ قرار قبول عرض حال شکوی تا حکم نهائی کسی که طرف شکوی است نه در دعوائی که باعث شکایت شده و نه در هیچ دعوی دیگر مدعی یا اقربای نسبی یا سببی تا درجه سوم او مداخله نخواهد کرد. تخلف از این ماده علاوه بر مسئولیت انتظامی و الزام جبران خسارت موجب نقض در دیوان عالی نیز خواهد شد.

ماده هفتم - این قانون از اول مهرماه ۱۳۱۲ بموقع اجری گذارده خواهد شد.

ولیس - مذاکره در کلیات است. آقای روحی روحی - بنده در قسمت اول از ماده اول مختصر تذکری داشتم خواستم سؤال کنم اینجا میگوید در هر مورد که عمداً قرار یا حکمی برخلاف قانون بناحق صادر شده و یا عمل دیگر بناحق برخلاف قانون عمداً شده باشد صحیح است اگر برخلاف قانون حکمی صادر شده باشد باید قاضی را تعقیب کنند همینطور عمداً حتی را ناحق کند باید او را هم مجازات کنند ولی مسئله ناحق تشخیص خیلی مشکل است برای اینکه هر مدعی خودش را بر مدعی علیه ذی حق میداند و هر مدعی علیه هم مدعی خودش را ناحق میداند و این تشخیص مشکل است و

اینجا هم نوشته است ناحق هر کس می رود شکایت میکند مدنی هم محکمه را بزحمت بیاندازد که ناحق مرا محکوم کرده و علاوه در بعضی موارد عرض میکنم دیده می شود مثلا حق و ناحق بین مثلا يك نفر يك سند از کسی دارد قاضی از اوضاع و احوال اطلاع دارد که این سند خالی از وجه است ولی بحکم قانون در مقابل سند مکلف است او را محکوم بکند به نادره يك نوبت دیگر خوب این را میگویم که حق داشته است و ناحق حکم داده است من این را نمی فهمم موضوع ناحق يك موضوع کس داری است که همیشه برای قضات تولید اشکال میکند و این را خوب است با يك بیان سلیس تر و روان تر تأیید کنند که اشکال تولید نکند یا توضیح بدهند که بنده رفع اشکال بشود برای رفع این سوء تفاهم عرض کردم

وزیر مالیه - وقتی بنده تقاضا کردم این لایحه جزء دستور باشد البته یکی از دلایلم این بود که وقت باقی است و البته آقایان هم مایل هستند که کاری شده باشد و یکی دیگر هم اینکه بنده بتوانم بطور کلی راجع باین لایحه يك توضیحات کلی داده باشم بعد در جزئیات و عباراتش که خوب است اینطور باشد یا طور دیگر بنده همیشه حرفی ندارم آنها را صحبت میکنم آقای وزیر عدلیه بعد خودشان در کمیسیون در جلسات توضیح خواهند داد اول بنده خواستم راجع باصل این لایحه درست توضیح بدهم برای اینکه وقتی این لایحه به مجلس آمد يك عده از آقایان نمایندگان بخود بنده مراجعه کردند پرسیدند توضیح خواستند و تصور میکردند ما با این لایحه زحمتی برای دستگاه قضائی و قضات تولید بکند و باین جهت بنده (برای آخرین دفعه که نمیخواهم عرض کنم برای این که هر وقت در مجلس باشم برای کار عدلیه یا کار هر وزارتخانه که باشد البته بهم کمک میکنم و توضیح میدهم و لکن البته بیشتر احتمال دارد که موافق نشوم دیگر از لایحه عدلیه دفاع کنم) برای آخرین دفعه خواستم در این موضوع مخصوصاً يك توضیحی داده باشم زیرا يك عده از آقایان شاید همان اشکالاتی را که آن اشخاصی که به بنده مراجعه کردند داشتند داشته باشند و بخواهند بعد بگویند و بنده جواب سؤالات نکته را میخواهم عرض کرده باشم. اساس این لایحه بر روی يك فکری

است بر روی يك اصلی است که در همه جای عالم این فکر هست شما ممکن است که در عالم فرض اینطور فرض کنید که يك قاضی يك کاری را میکند شما هم البته يك مرجع دیگری دارید حین کار عدلیه همین است دیگر. اگر در ابتدای محکوم شد استیفاء میدهد نیز میدهد و لکن مواردی می شود که قاضی حکم بناحق میدهد حالا بعد تشخیص اینکه ناحق است یا نه این يك موضوعی است و در هر موردی این محکمه که قضاوت میکند باید تشخیص بدهد که این ناحق صادر شده یا نه ممکن است که ناحق باشد ولی موافق قانون باشد یعنی اگر بنده شخصاً علم داشتم که جناب مستطاب عالی پرداخته اید وجه آن سندی را که در دست طرف است و لکن هیچ سندی ندارید ناحق است بر فسخ این وجه ولی مطابق قانون مکلف هستم حکم بدهم بدان آن پول گاهی ممکن است بناحق حکمی داد یا خسارتی وارد آورد برخلاف قانون هم باشد خوب را پیش چیست چه جور میگوید استیفاء بده میدهم و حقاً هم باید بدهم ضمناً میدهم ولی مواردی است که شما خسارتی به من وارد کرده اید همینکه استیفاء بدهم میداند چقدر شما خسارت به من وارد آورده اید شما عمداً کار من را عقب انداخته اید خوب باید يك مرجعی برای اینکار باشد البته تا بحال هم يك مراجعی بود منتها يك شکل دیگری از یکطرف اگر در يك مواردی خدای نخواستند نظر بدی در کار باشد مسلم است قانون مجازات هست این يك صورتی دارد ممکن است نظر مادی نباشد آنوقت چه کنیم ممکن است نظر مادی باشد و من نتوانم اثبات کنم آن را چه باید کرد البته باز عرض میکنم يك راه دیگر راه انتظامی بود وقتی يك قاضی يك تخلفاتی میکرد حالا این چهار است البته تحقیق میکنند تقبیل میکنند محکمه انتظامی رسیدگی میکنند آن قاضی را محکوم میکنند مسلم است اینها میشود ولی این کافی نیست برای اینکه اگر برای يك قاضی محکومیت انتظامی پیش آمد البته کافی نیست که فقط عشر حقوقی او در سه ماه کسر شود این در مقابل خسارت بنده چه تأثیری خواهد کرد چرا این است که روی این فکر باید در تشکیلات عدلیه این کار هم باشد منتها ممکن است آقایان بفرمایند چرا تا بحال بیارند.

بنا خود آقایان هم تصدیق میفرمایند که آن روزی که این لایحه را بنده تهیه کردم، میفکاشتم که وزیر عدلیه نتوانم بود. امروز این قصد و نظر نبود. بنده ابتدای تشکیل آن باین فکر بودم ولی بعد منصرف شدم برای اینکه بنده بیک تشکیلات جدیدی است و اگر در ابتدای کار به خواستیم این قانون را بکنیم با اخلاقی که در عهده و با هیجانی که در اطراف عدلیه آنوقت بود قضات متحمل بارها مورد دعوی مردم باشند بنده پیش خود این طور فکر کرده بودم که بگذاریم برای سال پنجم خوب آقایان ممکن است بفرمایند چطور میشود یک کسی امیدوار باشد که تا پنج سال دیگر بماند. بل بنده اینطور امیدواری داشتم که وقتی کار خود را بکنم آنرا و شاه من من را بنگه خواهند داشت و دوام خواهم داشت واقعا بعضی چیزها بود که لازم بود ادامه داده شود و خیال کردم بگذاریم پنجسال که گذشت این دستگاه خودش را بگیرد آنوقت ما بیاییم یک چرخشی که برای حسن جریان لازم است بکار بیندازیم ولی بواسطه یک پیش آمد هائی که در اول کار ممکن است پیش بیاید از سال پنجم هم بکمال و نیم عقب افتاده و الا لازم است. این هم که آقا فرمودند ممکن است یک اشخاصی بخواهند تولید زحمتی بکنند باید عرض بکنم که در این لایحه بنده خیلی وقت کردم. این لایحه ترجمه نیست اغلب ارواحی که بنده میاورم در عین این که اقتباس شده است از خارج ترجمه نیست دیگران هم بشکل دیگری همین کار را کرده اند از برای اینکه در آنجا قسمت ابتدائی رسیدگی شود اول این را میدهند به محکمه استیناف در هر حوزه استینافی اگر کسی شکایتی از قضات داشته باشد میدهد بهمان محکمه استیناف و محکمه استیناف رسیدگی میکند. بنده این ترتیب را برای این مالک صلاح ندانم و یک دستگاه دقیقتری تهیه کردم برای اینکه بطوری که ملاحظه میفرمایید در ماده سوم نوشته شده که عرضحال شکوی بدو در هیشکی که تحت ریاست وزیر عدلیه تشکیل میشود و مرکب است

از رئیس اداره کلی تهیه قوانین و مدعی العموم دیوان عالی تمیز و رئیس محکمه انتظامی و مقدم ترین رئیس شعبه تمیز از جیب سابقه خدمت در دیوان تمیز مورد رسیدگی مقدمانی دده قرار قطعی رد قبول آن با ذکر وسایل صادر میگردد ما خواستیم خیلی محکم باشد و یک اشخاصی باشند که اهل اطلاع بوده و بشود از آنها مطمئن بود که میفهمند و از حفظه نظر عرض نمیشوند یک کاری بکنند و توشیح محکمه استیناف خوش مزه تر این بود که این لایحه تازه در جریان منتشر شده بود و وقتی که بنده مسافرت بهمدان کرده بودم یک کسی عرض حالی داده بود بمن و خسارت خواسته بود بنده که رسیدگی کردم دیدم هیچ تصمیمی متوجه قضی نیست. او عرضحال داده بود مستقیماً به بنده. حالا باین توضیحاتی که این جا گفته شد بنده خیال میکنم تکراری که آقا دارند رفع شود و با وجود این بنده خیال میکنم الان ضرورت نداشته باشد صحبت کنیم بنده همینقدر میخواستم بطور کلی راجع باین لایحه صحبتی کرده باشم و قطع دارم این لایحه لازم است و این ترتیب قطعی خوب نیست و بالاخره آقایان هم موافقت خواهند کرد اگر در جزئیاتش مطالبی باشد آقایان پیشنهاد میکنند چون شور اول است میرود در کمیسیون و در آنجا جراحی شده و تصحیح میشود و می آید بمجلس (صحیح است) رئیس - آقایانیکه بودند در مواد موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده اول قرائت میشود.

ماده اول - در موارد ذیل میتوان از قضات صاحب منصبان ادارات مدعی عمومی مأمورین صالح و مأمورین دیگر دولت که سمت نمایندگی مدعی العموم عمل کرده اند عرضحال شکوی داده تقاضای جبران خسارت کرد:

۱ - در هر مورد که عاصداً قرار یا حکمی بر خلاف قانون بناحق صادر شده و یا عمل دیگری بناحق بر خلاف قانون عاصداً شده باشد

۱ - اگر مشتکی عنه مدعی باشد که در صدور قرار یا حکم یا در عمل بناحق اشتباه یا غفلت کرده و چنین اشتباه یا غفلتی را از او نتوان باور کرد عمل مشتکی عنه عمد محسوب نمیشود.

نهمه ۲ - عدم صدور حکم یا قرار به واسطه سکوت یا قصص یا تناقض قوانین و بطور کلی بلا تکلیف گذاردن قضات هائیکه از طرف اصحاب دعوی میشود استتکاف از احقاق حق است.

رئیس - آقای طباطبائی دیبا.

طباطبائی دیبا - توضیحی را که آقای وزیر مسالیه راجع باین لایحه دادند این توضیحات را در کمیسیون عدلیه هم دادند بلکه مفصل تر. از این جهت بنده در کمال لایحه موافقم بلکه خیلی لازم است ولی این جا بنده یک اشکالی داشتم و خواستم عرض برسانم که یک توضیحی داده شود در ماده اول که میگوید در موارد ذیل میتوان از قضات صاحب منصبان ادارات مدعی عمومی و مأمورین صالح و غیره عرضحال شکوی داد. بطور ماده این است که این عرضحال شکوی را در هر مرحله از مراحل دعوی میتوان بدهد. اگر کسی در بدایت محکوم شده است میتواند عرضحال شکوی بدهد و اگر در استیناف محکوم شده باز میتواند و اگر هم در تمیز محکوم شده باز میتواند عرضحال شکوی بدهد. بنده عقیده ام این است که این ترتیب صحیح نیست برای اینکه برای یک طرف ممکن است خوب باشد ولی برای طرف دیگر خوب نباشد. فرض بفرمایید بنده مدعی علیه هستم یک مدعی دارم و در بدایت محکوم شده ام برای اینکه عاصداً را بنده طول بدم و عقب بیندازم عرضحال شکوی میدهم یک ماده دیگری هم هست.

باید بشود از تاریخ ابلاغ قرار قبول عرضحال شکوی تا حکم نهائی کسی که طرف شکوی است نه در دعوائی که باعث شکایت شده و نه در هیچ دعوی دیگر مدعی یا اثرهای کسی باسببی تا هر درجه سوم او مداخله نخواهد کرد. این ماده صریح است که وقتی این عرضحال شکوی صادر آنوقت آن قضی که بر علیه این حکم داده حق مداخله نخواهد داشت و معلوم است محاکمه توقیف خواهد شد. اگر در بدایت محکوم شد و رفت عرضحال شکوی داد قضی که بر علیه او عرضحال شکوی داده شده است نمی تواند مداخله کند اگر مقصود این است که قضی دیگری قائم مقام او شده و در محاکمه مداخله میکند عرضی ندارم زیرا عاصداً موقوف نمیشود ولی اگر مقصود این است که محاکمه توقیف میشود و آن قضی مداخله نکند تا وقتی که حکم از دیوان عالی شکوی صادر شود این ترتیب برای یک طرف اگر قفسی دارد برای طرف دیگر ضرر دارد اساساً بنده عقیده ام این است این لایحه برای جلوگیری از تعدل و مسامحه قضات ادارات مدعی العمومی است از احقاق حق. خوب بود بعد از آنکه حکم نهائی صادر شد و معلوم شد که یک قضی برخلاف قانون حکم داده آنوقت عرضحال شکوی بشود داد و الا در هر مرحله از دعوی اگر هر کسی بخواهد شکایت کند این اسباب تأخیر عاصداً است و بنظر بنده صحیح نیست. یکی هم این است خواستم توضیح بخواهم که عرضحال شکوی را یکجا باید داد. اینجا تصریح نشده. باید معین و تصریح شود که عرضحال شکوی یکجا باید تقدیم کرد و مرجعی برای تقدیم عرضحال شکوی باید معین کرد.

وزیر عالی (آقای داور) - این که باید عرضحال شکوی را در هر مرحله از مراحل دعوی داد در این عمل تردید نیست. برای اینکه اگر بمن یک خسارتی امروز وارد آمد شما نمی توانید بگوئید تا من تا از تمام مراحل بگذرد آنوقت تعقیب کن اینکه فرمودید اسباب بطور و طول و توقیف دعوی میشود این طور نیست. در ماده ۶ آنچه که میگوید ملاحظه بفرمایید میگوید از

تاریخ ابلاغ قرار قبول عرضحال شکوی تا حکم نهایی کسی که طرف شکوی است نمی تواند رسیدگی کند. ولی موضوع رسیدگی میشود. این عیناً مثل موارد رد است. و در واقع یکی از موارد رد قاضی است. اگر در يك دعوائی قاضی نسبتی با یکی از اصحاب دعوی پیدا کند آن قاضی که لااگر روز رسیدگی میکرد حالا در آن حدودی که قانون منع کرده دیگر نمی تواند رسیدگی و مداخله کند خوب. آنوقت چه میشود؟ او رسیدگی نمیکند اما دیگری رسیدگی میکنند پس رفع نگرانی آنها در این موضوع شد. اما راجع بانسکه عرضحال شکوی بکجا باید داده شود. اینجا حکم است همین شده است و البته در نظامنامه داخلی و اداری يك چایی را همین خواهد کرد که عرضه را بفلان دفتر باید داد رئیس - آقای عراقی
عراقی - موافقم.
رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - عرض بنده این است که در ماده اول مینویسد: ۱ در هر مورد که عاصداً قرار با حکمی برخلاف قانون بناحق صادر شده و یا عمل دیگر بناحق برخلاف قانون عاصداً شده باشد؟ بعقیده بنده اگر عاصداً قاضی برخلاف قانون حکم بدهد و باعث خسارت شود بایستی چیران کند اعم از اینکه بناحق حکم داده شود یا بحق زیرا وظیفه قاضی اینستکه مطابق قانون حکم بدهد. و مثلاً حق و ناحق يك موضوع دیگری است. و اگر بخواد احراز حق کند شاید ممکن نبود و نتواند. همان مثالی که آقای وزیر مالیه (وزیر عدایه سابق) خودشان زدند کسی قبض دارد از کسی قبض رسمی قاضی میداند خالی ازوجه است ولی مطابق قانون باید حکم بدهد که طرف بپردازد. پس حکم قاضی باید مطابق مقررات باشد اگر برخلاف مقررات حکم داد بایستی رسیدگی شود و خسارات را تأمین کند بعقیده بنده این دوکلمه که در آخر قسمت دوم نوشته شده و یا عمل

ولیر مالیه - چون از طرف مقام ریاست به بنده اطلاع داده شد که پیشنهاد ختم جلسه شده باین مناسبت نمی خواهم امروز در این موضوع دیگر بحث شود اگر آقایان نظریاتی دارند ممکن است پیشنهاد بدهید در کمیسیون صحبت میشود.
چهی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
۱ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه |
رئیس - ماده اول مذاکراتش خاتمه یافت. در دفعه

دیگر که شروع میکنیم در ماده دوم است. آقای اورنگ اعظم زنکده و محسن قراقرز و جماعتی دیگر پیشنهاد کرده اند جلسه ختم شود (صحیح است) بنابراین این جلسه را ختم میکنیم. جلسه آینده پنجشنبه ۳۰ شهریور سه ساعت قبل از ظهر دستور تکمیل و ختم این لایحه (مجلس یست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

تصمیم

جلسه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۱۲ راجع به کابینه آقای فروغی

مجلس شورای ملی در جلسه بیست و ششم شهریور ماه یکهزار و سیصد و دوازده شمسی پرگرام مورخه ۲۶ شهریور ماه کابینه آقای فروغی را که متضمن تقاضای رای اعتماد نیز بود با اتفاق آراء عدد حاضره (۱۱۳) رای تصویب نمود.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب قرارداد تعریف تجاوز

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد تعریف تجاوز را که مشتمل بر پنج ماده میباشد باضماع ضمیمه ماده دو و پرتکل امضاء که در تاریخ ۳ ژوئیه ۱۹۳۳ مطابق ۱۲ تیر ۱۳۱۲ در لندن بین دولت شاهنشاهی و دولت افغانستان و استونی و ترکیه و رومانی و اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی و لهستان و لتونی منعقد گردیده تصویب و بدولت اجازه میدهد سند تصویب آنرا بدولت اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی تسلیم نماید.
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و ششم شهریور ماه یکهزار و سیصد و دوازده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر